

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndob/27/2023
Identifikačné číslo spisu:	8123207383
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8123207383.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, o návrhu veriteľa: Ing. Gabriela Juricová AGRIA, s miestom podnikania Medvedzie 146/27, Tvrdošín, IČO: 30 533 139, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Ivan ŠKERDA, s.r.o, so sídlom Radlinského 1727/49, Dolný Kubín, IČO: 36 858 501, na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka: TATRA-AGROLEV, s.r.o., so sídlom Okružná 787/18, Poprad, IČO: 31 729 797, v konaní vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 88K/5/2023, o nesúhlase Mestského súdu Košice s postúpením sporu Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 2K/26/2023, takto

rozhodol:

Na konanie a rozhodnutie vo veci vedenej na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 88K/5/2023 j e p r í s l u š n ý Okresný súd Prešov.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Košice predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) z dôvodu jeho nesúhlasu s postúpením vecí Okresným súdom Prešov podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) majú za to, že kauzálna príslušnosť na konanie a rozhodnutie je v danom prípade Okresný súd Prešov. K dôvodom predloženého nesúhlasu uviedol, že v rámci posudzovania kauzálnej príslušnosti, rovnako ako Okresný súd Prešov preskúmal poslednú účtovnú závierku dlžníka zostavenú ku dňu 31. decembra 2022 a zistil, že majetok dlžníka, ktorý uvádza Okresný súd Prešov (13 085 388 eur), a ktorým odôvodňuje kauzálnu príslušnosť Mestského súdu Košice, určil Okresný súd Prešov z riadka 01, časť 1 účtovnej závierky, nesprávne. Uvedené Mestský súd Košice odôvodnil tým, že účtovná jednotka je povinná oceniť hodnotu majetku opraviť opravnými položkami, a to v zmysle ust. § 26 ods. 4 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve. Ide teda o povinnosť účtovnej jednotky v prípade, ak je opodstatnené predpokladať, že budúce ekonomické úžitky z majetku môžu byť nižšie, ako je ocenenie majetku v účtovníctve. Podľa názoru Mestského súdu Košice je teda potrebné vychádzať z hodnoty, ktorá predstavuje hodnotu majetku brutto (vyjadrenú v časti 1) poníženú o korekciu (vyjadrenú v časti 2), čo v danom prípade predstavuje 13 085 388 eur - 7 104 445 eur = 5 980 943 eur, a až táto výsledná, korigovaná hodnota majetku o opravné položky, je relevantná pri určení kauzálnej príslušnosti súdu na konkurzné konanie a

reštrukturalizačné konanie, v ktorom sa má ustanoviť správca z oddielu špeciálnych správcov zoznamu správcov (§ 196a ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení od 1. júna 2023; ďalej tiež „ZKR“).

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd spoločne nadriadený Mestskému súdu Košice a Okresnému súdu Prešov, podľa § 43 ods. 2 CSP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti, posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu s postúpením a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Košice s postúpením mu konkurznej veci na konanie a rozhodnutie je dôvodný.

3. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

4. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

5. Podľa § 196 ZKR, ak tento zákon neustanovuje inak, na začatie konkurzného konania, na konkurzné konanie, na začatie reštrukturalizačného konania, na reštrukturalizačné konanie a konanie o oddĺžení (ďalej len „konanie podľa tohto zákona“) sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku.

6. Podľa § 196a ods. 1 ZKR, na konanie podľa tohto zákona sú kauzálné príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

7. Podľa § 196a ods. 2 ZKR, na konkurzné konanie a reštrukturalizačné konanie, v ktorom sa má ustanoviť správca z oddielu špeciálnych správcov zoznamu správcov, sú kauzálné príslušné:

- a) Mestský súd Košice pre obvody Krajského súdu v Košiciach, Krajského súdu v Prešove,
- b) Okresný súd Žilina pre obvody Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Trenčíne, Krajského súdu v Žiline,
- c) Okresný súd Nitra pre obvody Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre, Krajského súdu v Trnave.

8. Podľa § 20a písm. c) bod 3. zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch v znení neskorších predpisov, náhodný výber sa uskutoční iba zo správcov, ktorí sú zapísaní v oddiele špeciálnych správcov, ak ide o konanie voči právnickej osobe, ktorej majetok podľa poslednej účtovnej závierky presiahol 10 000 000 eur.

9. Podľa § 2 ods. 2 písm. a) zák. č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „OBZ“), podnikateľom podľa tohto zákona je osoba zapísaná v obchodnom registri.

10. Podľa § 6 ods. 1 až 4 OBZ, (1) obchodným majetkom na účely tohto zákona sa rozumie súhrn majetkových hodnôt (vecí, pohľadávok a iných práv a peniazmi ocenených iných hodnôt), ktoré patria podnikateľovi a slúžia alebo sú určené na jeho podnikanie. (2) Na účely tohto zákona sa súbor obchodného majetku a záväzkov vzniknutých podnikateľovi v súvislosti s podnikaním označuje ako obchodné imanie (ďalej len „imanie“). (3) Čistým obchodným imaním je obchodný majetok po

odpočítaní záväzkov vzniknutých podnikateľovi v súvislosti s podnikaním. (4) Vlastné imanie tvoria vlastné zdroje financovania obchodného majetku podnikateľa podľa osobitného predpisu.

11. Podľa § 35 OBZ, podnikatelia sú povinní viesť účtovníctvo v rozsahu a spôsobom ustanoveným osobitným zákonom.

12. Podľa § 36 OBZ, podnikatelia zapísaní v obchodnom registri (ďalej len „zapísaní podnikatelia“) účtujú v sústave podvojného účtovníctva o stave a pohybe obchodného majetku a záväzkov, čistého obchodného imania, o nákladoch, výnosoch a zisku alebo strate podniku.

13. Podľa § 1 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve (v znení k 31. decembru 2022; ďalej tiež „zákon č. 431/2002 Z. z.“ alebo „zákon o účtovníctve“), tento zákon upravuje a) rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva právnických osôb, ktoré majú sídlo na území Slovenskej republiky.

14. Podľa § 2 ods. 9 zákona č. 431/2002 Z. z., celkovou sumou majetku podľa odsekov 6 až 8 sa rozumie suma zistená zo súvahy v ocenení upravenom o položky podľa § 26 ods. 3.

15. Podľa § 17 ods. 8 zákona č. 431/2002 Z. z., účtovná jednotka je povinná uvádzať v účtovnej závierke informácie podľa stavu ku dňu, ku ktorému sa účtovná závierka zostavuje; to platí obdobne aj pre všetky účtovné zápisy, ktoré sa uskutočňujú iba ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, ak tento zákon ďalej neustanovuje inak. Účtovná jednotka pritom zohľadňuje aj informácie týkajúce sa stavu ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a ktoré účtovná jednotka získala do dňa zostavenia účtovnej závierky, pričom deň zostavenia účtovnej závierky si určí účtovná jednotka sama.

16. Podľa § 17 ods. 9 zákona č. 431/2002 Z. z., informácie v účtovnej závierke musia byť pre používateľa užitočné, posudzujú sa z hľadiska ich významnosti a musia byť zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé. Informácia sa považuje za významnú, ak by jej neuvedenie v účtovnej závierke alebo jej chybné uvedenie v účtovnej závierke mohlo ovplyvniť úsudok alebo rozhodovanie používateľa. Informácie v účtovnej závierke sú zrozumiteľné, ak spĺňajú požiadavky podľa § 8 ods. 5; informácie nemôžu byť vylúčené iba z dôvodu, že sú nezrozumiteľné pre používateľa. Informácie sú porovnateľné, ak spĺňajú požiadavky podľa § 7 ods. 3 a 4. Informácie v účtovnej závierke sú spoľahlivé, ak spĺňajú požiadavky podľa § 7 ods. 1 a ak sú úplné a včasné. Úplnosť informácií v účtovnej závierke sa zabezpečuje s dodržaním významnosti a so zohľadnením nákladov na ich získanie. Informácie v účtovnej závierke sú včasné, ak spĺňajú požiadavky podľa odseku 5.

17. Podľa § 26 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z., ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, je účtovná jednotka povinná upraviť ocenenie hodnoty majetku, vytvoriť rezervy a odpisovať majetok v súlade s účtovnými zásadami a účtovnými metódami.

18. Podľa § 26 ods. 4 zákona č. 431/2002 Z. z., ocenenie majetku sa upraví opravnými položkami, ak existuje opodstatnený predpoklad zníženia hodnoty majetku pod jeho účtovnú hodnotu. Opravné položky sa zrušia, alebo sa zmení ich výška, ak nastane zmena predpokladu zníženia hodnoty.

19. Z obsahu súdneho (konkurzného) spisu vyplýva, že návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka došiel Okresnému súdu Prešov dňa 3. augusta 2023, t.j. za účinnosti ZKR v znení od 1. júna 2023. Podľa účtovnej závierky dlžníka, týkajúcej sa povinného účtovania podnikateľov v podvojnóm účtovníctve, za obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 predstavovala hodnota majetku obchodnej spoločnosti v časti brutto sumu 13 085 388 eur, pričom takéto ocenenie majetku bolo upravené opravnými položkami spolu v sume 7 104 445 eur, teda výsledná hodnota v časti netto bola vyjadrená sumou 5 980 943 eur.

20. Procesná úprava kauzálnej príslušnosti súdov na konkurzné a reštrukturalizačné konanie, v tomto prípade na konanie a rozhodnutie o návrhu na vyhlásenie konkurzu, je s účinnosťou od 1. júna 2023

obsiahnutá v § 196a ods. 1 a 2 ZKR. Sídlo dlžníka je v Poprade, spadajúceho do obvodu Krajského súdu v Prešove (§ 3 ods. 5 písm. c) zák. č. 371/2004 Z. z.), pre ktorý je podľa § 196a ods. 1 ZKR kauzálné príslušným na konanie, podľa tohto zákona Okresný súd Prešov. Výnimka je stanovená v ods. 2 § 196a, a to v prípade, ak ide o konkurzné konanie alebo reštrukturalizačné konanie, v ktorom sa má ustanoviť správca z oddielu špeciálnych správcov zoznamu správcov. V takom prípade by podľa § 196a ods. 2 písm. a) ZKR bol na konkurzné konanie týkajúce sa dlžníka so sídlom v Poprade kauzálny príslušný Mestský súd Košice (pre obvody Krajského súdu v Košiciach a Krajského súdu v Prešove). Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade pri nachádzaní kauzálny príslušného súdu na konkurzné konanie (vrátane jeho vyhlásenia) bola ako hraničný ukazovateľ relevantná okolnosť vyplývajúca z ustanovenia § 196a ods. 2 ZKR v spojení s § 20a písm. c) bod 3. zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch v znení neskorších predpisov, a to, či ide o konanie voči právnickej osobe, ktorej majetok podľa poslednej účtovnej závierky presiahol 10 000 000 eur.

21. Z predloženého spisu vyplýva, že dlžníkom je právnická osoba - obchodná spoločnosť s ručením obmedzeným, zapísaná v obchodnom registri, so statusom podnikateľa, pre ktorého podľa § 35 OBZ platí zákonná povinnosť viesť účtovníctvo v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom. V tomto prípade sa na povinnosť dlžníka vzťahuje úprava v § 36 OBZ o účtovaní v sústave podvojného účtovníctva o stave a pohybe obchodného majetku a záväzkov, čistého obchodného imania, o nákladoch, výnosoch a zisku a strate podniku.

22. Ustanovenie § 196a ZKR, ani iné ustanovenie tohto zákona nevymedzuje pojem majetok, resp. slovné spojenie majetok podľa poslednej účtovnej závierky, preto bolo potrebné pri ich interpretácii aj pre účely určenia kauzálny príslušného súdu vychádzať z úpravy vo viacerých predpisoch súvisiacich s podnikaním a povinným účtovaním obchodnej spoločnosti, a to bez rozdielu, či ide o predpis súkromného alebo verejného práva.

23. Podľa najvyššieho súdu z hľadiska obchodného práva, podľa Obchodného zákonníka, vzťahujúceho sa predovšetkým na podnikateľov, podnikateľské vzťahy, je obchodným majetkom súhrn majetkových hodnôt, ktoré patria podnikateľovi a slúžia, alebo sú určené na jeho podnikanie. Ide o súhrn všetkých aktív určitého podnikateľa. Rovnako na uvedené nahlíada relevantná komentárová literatúra (edícia „Veľké komentáre“ renomovaných autorov), podľa ktorej (o)bchodný majetok predstavuje súhrn všetkých majetkových hodnôt, ktoré patria podnikateľovi a slúžia, alebo sú určené k jeho podnikaniu. Podľa civilnoprávnej terminológie ide o súhrn všetkých aktív určitého podnikateľa. Kým pri podniku ide o vonkajší prejav hmotných a nehmotných (resp. istých aspektov osobných) zložiek majetku podnikateľa, pri obchodnom majetku ide o jeho zobrazovanie v účtovníctve podnikateľa na strane aktív súvahy... Pri vymedzovaní aktív nie je obsahový rozdiel medzi civilnoprávnou terminológiou a účtovnoprávnou terminológiou. Predmetné ustanovenie Obchodného zákonníka (§ 6; pozn. najvyššieho súdu) pri definícii pojmu „obchodný majetok“ používa pojem „majetkové hodnoty“ a nie pojem „majetok“, ktorého zložky je možné odvodiť z účtovnej závierky na strane aktív (pozn. - zvýraznené najvyšším súdom). Pojem „majetkové hodnoty“ je pojmom širším ako pojem „majetok“ tým, že doň nepatria len zložky upravené na strane aktív v účtovníctve, ale aj zložky, ktoré sa v účtovníctve nezobrazujú, ale vytvárajú pre spoločnosť majetkovú hodnotu (napr. obchodné vzťahy alebo zoznamy zákazníkov, ktoré budeme kategorizovať medzi peniazmi oceneľné hodnoty). ...Obchodný majetok má v zmysle zákona patriť podnikateľovi, t.j. má byť vo vlastníctve podnikateľa a má slúžiť, resp. má byť určený na podnikanie. Pri právnickej osobe sa obchodný majetok rovná všetkému majetku (pozn. - zvýraznené najvyšším súdom) bez ohľadu na skutočnosť, či právnická osoba je podnikateľom z hľadiska materiálnych znakov podnikania, alebo len formálnych znakov... [Patakyová, Grambličková, Patakyová M. T. In: Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2022, s. 37, s. 38].

24. Pokiaľ teda v OBZ (§ 6) je upravený len pojem „obchodný majetok“, pričom v ZKR a v naň nadväzujúcom zákone o správcoch (§ 20a) sa uvádza len pojem „majetok“, je pri právnických osobách potrebné pod obchodným majetkom rozumieť všetok majetok.

25. Právnická osoba vedie účtovníctvo odo dňa svojho vzniku (t.j. odo dňa zápisu do obchodného registra) až do dňa svojho zániku (t.j. do dňa výmazu z obchodného registra) [Blaha, M., Kačaljak, M. In: Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2022, s. 173].

26. Z vyššie uvedeného vyplýva, že pri zisťovaní (hodnoty) majetku právnickej osoby, ako aj pri interpretácii tohto pojmu na účely § 196a ZKR, vzhľadom na povinnosť dlžníka ako podnikateľa viesť účtovníctvo, sú ďalej relevantné účtovné predpisy, predovšetkým vyššie citované ustanovenia zákona o účtovníctve, z ktorých vyplýva, že povinne účtované opravné položky vyjadrujú opodstatnený predpoklad zníženia ocenenia hodnoty majetku pod jeho účtovnú hodnotu. Ide o premietnutie účtovnej požiadavky poskytnutia verného a pravdivého obrazu o účtovnej jednotke. Zásada verného a pravdivého obrazu je považovaná za najvyššiu zásadu, sú jej podriadené všetky ostatné účtovné zásady (Podmanická, M. Analýza faktorov ovplyvňujúcich verný a pravdivý obraz v účtovníctve. Ekonomika a Informatika č. 2 roč. 2022, s. 54). Význam tejto zásady vyplýva z informačnej funkcie účtovníctva, pričom účtovná závierka predstavuje výsledný produkt účtovníctva. Účtovnú závierku je teda nutné chápať ako nástroj efektívneho podávania a sprostredkovania informácií zistených o účtovnej jednotke (Podmanická, M. Tamtiež), pričom práve účtovná závierka má poskytovať neskreslené a neutrálne informácie tak, aby bolo možné sa priblížiť k reálne existujúcej finančnej situácii účtovnej jednotky v čo najvyššej možnej miere.

27. Zo zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve vyplýva účtovnej jednotke povinnosť dodržiavať vyššie uvedené zásady a zostavovať účtovnú závierku v súlade s uvedeným účelom, v opačnom prípade hrozí účtovnej jednotke pokuta. Aby bolo možné z účtovnej závierky zistiť čo najrelevantnejšie informácie o finančnom stave a výkonnosti účtovnej jednotky, účtovná závierka vyjadruje súvahu stavu majetku, záväzkov a vlastného imania k súvahovému dňu, ale s pohľadom upretým do budúcnosti. Účtovná závierka tak podáva informácie nielen o transakciách, ktoré nastali v minulosti a spôsobili príjem, či úbytok peňažných prostriedkov, ale aj o transakciách, ktoré ešte len príjem, či výdavok v budúcnosti spôsobia. Transakcie, ktoré ovplyvňujú výsledok hospodárenia v danom účtovnom období musia časovo a vecne s týmto účtovným obdobím súvisieť, je teda nutné ich vo vzťahu k účtovnému obdobiu časovo a vecne rozlišovať. V podvojnom účtovníctve potom rozdiel výnosov a nákladov predstavuje reálny výsledok hospodárenia, pretože zobrazuje všetky aktivity uskutočnené v danom účtovnom období vrátane ich ekonomických dôsledkov. Z toho dôvodu je v zmysle zákona o účtovníctve definovaná celková suma majetku účtovnej jednotky, ako suma zistená zo súvahy v ocenení upravenom o opravné položky podľa § 26 ods. 3, nakoľko ich aplikáciou na účtovne vyjadrenú sumu majetku sa vytvára reálny obraz finančnej situácie danej účtovnej jednotky, ktorý je smerodajný aj pre účely vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka. Pritom je relevantné hľadisko, že pokiaľ účelom konkurzného konania je (zjednodušene povedané) generálne pomerné uspokojenie pohľadávok všetkých prihlásených veriteľov z výťažku zo speňaženia konkurznej podstaty, je dôvodné od začiatku brať zreteľ na pokiaľ možno reálnu (reálne speňažiteľnú) hodnotu majetku dlžníka.

28. Pre úplnosť je vhodné uviesť, že v riadku 01 účtovnej závierky sa nachádza aj stĺpec označovaný ako netto 3, ktorý sa týka predchádzajúceho účtovného obdobia a slúži len na porovnanie výsledkov za dve po sebe idúce účtovné obdobia. Na základe tohto ukazovateľa je zjavné, akú celkovú sumu (ocenenie hodnoty) dosiahol majetok dlžníka v predchádzajúcom účtovnom období.

29. Z vyššie uvedeného vyplýva, že hodnota majetku dlžníka vyjadrená v riadku 01 časti 1 účtovnej závierky sa mení v závislosti od odpočítateľných položiek v bežnom roku a v roku predchádzajúcom, pretože ide o vyjadrenie trhovej, obchodovateľnej a reálnej hodnoty, ktorá je momentálne k dispozícii, a za ktorú bude/je konkurzný správca schopný potencionálne predať deklarovaný majetok zahrnutý do majetkovej podstaty. Korekcie (opravné položky, oprávky) je nutné vnímať ako prostriedok, ktorým sa dosiahne vyjadrenie hodnoty majetku účtovnej jednotky spôsobom, čo najbližšie zodpovedajúcim realite.

30. Najvyšší súd uvádza, že pre účely zisťovania majetku právnickej osoby, je možné okrem zákona o účtovníctve, ktorý od 1. januára 2015 stanovil povinnosť zatriedenia dotknutých účtovných jednotiek do

tzv. veľkostných skupín, podporne vychádzať aj z Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 23054/2002-92 zo dňa 16. decembra 2002, v neskoršom znení, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, ktoré platia pre všetky skupiny účtovných jednotiek (t.j. mikro, malá, veľká; ďalej len „Opatrenie“). Podľa § 4 ods. 2 posledná veta zákona o účtovníctve, Opatrenie vyhlasuje ministerstvo oznámením o jeho vydaní v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a účtovná jednotka je povinná ho dodržiavať. Povinnosť zatriedenia do veľkostných skupín sa týka účtovných jednotiek, medzi ktoré patria okrem iného aj obchodné spoločnosti. Zatriedenia do veľkostných skupín sa týka aj Informácia k zatriedňovaniu účtovných jednotiek do veľkostných skupín od 1. januára 2015, vydaná Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky k zákonu o účtovníctve (pozri zák. č. 333/2014 Z. z., ktorým došlo aj k zmene a doplneniu zákona o účtovníctve; ďalej len „Informácia“). Podľa Informácie sa s účinnosťou od 1. januára 2015 triedia účtovné jednotky do troch veľkostných skupín: a) mikro účtovná jednotka, b) malá účtovná jednotka, c) veľká účtovná jednotka, a to podľa celkovej sumy majetku, čistého obratu a priemerne prepočítaného počtu zamestnancov počas účtovného obdobia. Podľa Informácie - Definície podmienok pre Kritériá pre zatriedenie do účtovných jednotiek do veľkostných skupín, a to pod bodom 3. Veľká účtovná jednotka, je relevantná - Celková suma majetku, ktorou sa rozumie suma majetku zistená zo súvahy v ocenení upravenom o oprávky a opravné položky - majetok „netto“ z riadku 01 Súvahy.

31. Najvyšší súd len pre úplnosť a bližšie vysvetlenie poznamenáva, že súvaha vypovedá o majetkovej štruktúre, oceňovaní, rešpektovaní zásady opatrnosti (vytváranie opravných položiek), opotrebení, likvidite majetku. Účtovná súvaha je podnikový dokument, z ktorého možno zistiť, akým majetkom daný subjekt (podnik) disponuje k určitému dňu. Skladá sa z aktív a pasív, kde aktíva vyjadrujú dlhodobý a obežný majetok (napr. zásoby, pohľadávky a pod.) a pasíva predstavujú zdroje krytia aktív, teda akým spôsobom daný subjekt (podnik) jednotlivé aktíva získal. Položky brutto a netto sú v účtovnej súvahe na strane aktív. V prvom stĺpci sa uvádza brutto cena, ktorá vyjadruje čiastku, za ktorú bol daný majetok obstaraný a teda jeho plnú hodnotu. Nasleduje stĺpec s korekciou, ktorá zahŕňa tzv. opravné položky, kam patria napr. odpisy. V treťom stĺpci je uvedená netto cena, ktorá vyjadruje čiastku po odpočítaní prvého a druhého stĺpca, a teda brutto ceny a korekcie. Vo štvrtom stĺpci sa nachádza netto cena aktív za minulé účtovné obdobie. Netto stav majetkovej položky za bežné obdobie - predstavuje účtovnú cenu majetku, ktorá je výsledkom po odpočítaní korekcií od brutto stavu. Rozdiel medzi brutto a netto je zásadný, pretože oba pojmy vyjadrujú niečo iné a ich zámena nie je žiaduca. Zákon o účtovníctve (§ 25 v znení k 31. decembru 2022) uvádza, ktorý majetok, a ktoré záväzky sa už pri vzniku účtovného prípadu musia oceniť reálnou hodnotou, a potom v súvahe v stĺpci „brutto“ je prvotná reálna hodnota považovaná za historickú cenu, s tým rozdielom, že vo väčšine prípadov sa pri nasledujúcom ocenení ku každému dňu, ku ktorému účtovná jednotka zostavuje účtovnú závierku, reálna hodnota mení. Účtovníctvo je založené na uplatňovaní účtovných zásad ku dňu ocenenia, ktorým je deň, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, prípadne iný deň v priebehu účtovného obdobia, ak to vyžaduje osobitný predpis, pričom sa prvotné ocenenie upravuje na účtovné hodnoty. V súvahe je majetok ocenený v účtovnej hodnote v stĺpci netto. Úprava brutto ceny na účtovnú hodnotu sa riadi predovšetkým zásadou opatrnosti. Pri uplatňovaní tejto zásady sa upravuje ocenenie majetku smerom dolu (znižuje sa) a ocenenie záväzkov smerom hore (zvyšuje sa). Vybrané druhy majetku a záväzkov sa podľa zákona o účtovníctve (§ 27) oceňujú ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, reálnou hodnotou (pričom ich prvotné ocenenie mohlo, ale aj nemuselo byť v reálnej hodnote). Pri ocenení majetku a záväzkov reálnou hodnotou ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, ide o ich precenenie, pričom prvotné ocenenie sa môže zvýšiť alebo znížiť.

32. Z vyššie uvedeného možno uzavrieť, že podľa úpravy v Zákone o konkurze a reštrukturalizácii platnej od 1. júna 2023 pre účely nachádzania kauzálnej príslušnosti súdu na konkurzné konanie a reštrukturalizačné konanie, v ktorom sa má ustanoviť správca z oddielu špeciálnych správcov zoznamu správcov, je rozhodným netto stav hodnoty majetku dlžníka právnickej osoby podľa jej poslednej účtovnej závierky pred vyhlásením konkurzu, pričom toto časové hľadisko, a teda aj k tomuto momentu zistená hodnota majetku dlžníka (netto) je určujúca bez ohľadu na neskorší stav korekcií (oprávok, opravných položiek) k hodnote (brutto) vyjadrenej v riadku 01 časti 1 účtovnej závierky.

33. Vychádzajúc z vyššie uvedených kritérií je v posudzovanom prípade zrejmé, že majetok dlžníka podľa poslednej účtovnej závierky nepresiahol hodnotu 10 000 000 eur, a teda na daný prípad nie je možné aplikovať § 196a ods. 2 ZKR v spojení s § 20a písm. c) bod 3. zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch, preto (a contrario) je daná kauzálna príslušnosť podľa § 196a ods. 1 písm. e) ZKR, ktorá svedčí Okresnému súdu Prešov príslušnému na konanie podľa ZKR pre obvod Krajského súdu v Prešove, do ktorého spadá sídlo dlžníka (v Poprade).

34. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Mestského súdu Košice s postúpením veci Okresným súdom Prešov je dôvodný, preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia.

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok